

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articolii și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurs, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FORIE BISERICENSĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE DORȚĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Examene.

Direcțiunea seminarială atrage atențiunea elevilor dela inst. ped.-teol. din Arad la împrejurările extraordinare ale războiului când toate sunt în nesiguranță și se pot schimba de azi pe mâine. De n'ar interveni alte dispoziții examenele finale sunt contemplate așa.

La preparandie: În 7/20—9/22 maiu examen scripturistic de cualificație de curs c. IV; iar în 14/27—15/28 maiu orale. Examenul scripturistic de cualificațiune finală în 19 maiu (1 iunie)—22 maiu (4 iunie). Examenul de curs și cualificațiune de curs I. II. III. după cari urmează exam. cualif. finală 8/21 iunie până în 11/24 iunie.

La despărțământul teologic: 1/14 iunie până 3/16 iunie elevii ordinari, iar privațiștii în 4/17 iunie eventual zilele următoare.

Se anticipă acest anunț ca fiecare să fie gata pregătit de examen, dar și de aceea ca eventual să fie mai timpuriu examenele.

Cei din c. IV. ped. și teol. de c. III. să-și înainteze imediat petitele de admitere la examen de cualificațiune finală ajustate în regulă conform regulamentului, anume extras de botez, studiile anterioare, testimoniile pedagogice, eventual atestate de servicii, din cari acte se fie dovedită continuarea dela intrarea în institutul nostru. Mai departe fiecare să solvească taxele prescrise de regulament deodată cu înaintarea petitelui. Asemenea să se înștiințeze în scris și elevii din celelalte cursuri, atât ordinari cât și privațiști, ca să aibă direcțiunea orientare asupra numărului ce se va prezenta la examen. Mai departe fiecare elev fără deosebire de clasă și despărțământ să se prezinte cel puțin cu o zi mai înainte de examenul său în cancelaria direcțiunii, pentru aducerea în ordine a afacerii fiecăruia. Cine nu va observa aceste dispoziții sie-și să-și atribue consecvențele.

Fiecare elev să vină pregătit a locul în oraș pe timpul examenelor.

Oficiile parohiale sunt rugate a comunica acest anunț fiecărui elev din parohie și a lua reversal dela fiecare că i-s'a comunicat acest aviz, pentru că eventual nu va mai fi vreme de a face alt aviz ori comunicare ad personam.

Protocol

despre ședințele Sinodului eparhial din dieceza gr.-or. română a Aradului, ținute în sesiunea ordinară a anului 1915.

Ședința III.

Ținută la 30 martie (12 aprilie) 1915 la orele 3 d. m.

Președinte: P. S. Sa Domnul Episcop diecezan *Ioan I. Papp*; Notar: *Dr. Pompiliu Cioban*.

Nr. 17. Se cetește protocolul ședinței a II. și se verifică.

Nr. 18. Prezidiul prezintă raportul delegațiunii congresuale despre activitatea sa și despre stadiul proceselor pentru mănăstiri.

Se predă comisiunii organizatoare.

Nr. 19. Prezidiul prezintă cererea lui *George Ardelean* și soții din *Beiuș* cu un atestat, spre a fi luat în considerare la cenzurarea actelor referitoare la alegerea deputaților mireni din cercul *Beiușului*.

Se predă comisiunii verificatoare.

Nr. 20. Prezidiul prezintă protocolul colegiului electoral al preoțimei din cercul electoral *Beliu* cu credenționalul alesului *Dr. Nic. Regman*.

Se predă comisiunii verificatoare.

Nr. 21. Prezidiul prezintă cererea de concediu a deputatului *Dr. George Rocsin* pe motiv, că e chemat sub arme.

Concediul cerut se acordă.

Nr. 22. Deputatul *Dr. Aurel Cosma* fiind ales și verificat și pentru cercul *Vinga* și pentru cel al *Chisetăului*, declară, că optează pentru cercul *Chisetăului* și pune la dispoziția Sinodului mandatul din cercul *Vinga*.

Se ia la cunoștință, și Consistoriul se avizează a dispune alegere nouă în cercul *Vinga*.

Nr. 23. Deputatul *Nicolae Rocsin* prezintă următoarea propunere:

„Constatănd, că concluzul 78/912 este eronat tipărit, deoarece pe preoții cu cualifica-

țiune superioară îi însărcinează cu 30 cor. ca taxă intelectuală, și în aceasta sumă se și încasează aceasta taxă în districtul Consistoriului Orădan, deși în protocolul original aceasta taxă e fixată în suma de 20 cor. și în districtul Consistoriului din Arad așa se și încasează — propun: rectificarea concluzului trimis Consistoriului din Orade, ca și acesta să se conformeze protocolului original, și plusul sumelor încasate pe baza concluzului tipărit și comunicat cu greșala espusă, să se compute respectivilor în aruncul de pe viitor“.

Propunerea se predă comisiunii epitropești spre studiere și referare.

Nr. 24. Urmează la ordinea zilei referada comisiunii organizatoare. Referentul Dr. George Popa cetește raportul general al Consistoriului plenar din Arad pe anul 1914.

Sinodul în general îl ia la cunoștință și dispune tipărirea lui ca adnex la protocol sub litera A.

Nr. 25. Referitoriu la afacerea regulării chestiei de penzionare a profesorilor dela institutul teologic-pedagogic, sulevată în raportul de mai sus, comisiunea propune și

Sinodul invită Consistoriul plenar dela Arad, ca aceasta chestie să o rezolve în competența sa, având a comunica Sinodului hotărîrea ce o va lua în meritul afacerii.

Nr. 26. Se cetește raportul general al Consistoriului plenar dela Oradea-mare, și la propunerea comisiunii

Se ia la cunoștință și se dispune tipărirea lui ca adnex la protocol sub litera B.

Nr. 27. Referitoriu la asigurarea isvoarelor de venit recerute pentru dotațiunea permanentă a postului de asesor ordinar în senatul școlar și în cel epitropesc, la propunerea comisiunii,

Consistorul Orădan se invită a satisface concluzului Nr. 11 din 1913 lit. C.

Nr. 28. Raportul aceluși Consistoriu, despre starea fondurilor protopresbiterale, la propunerea comisiunii

Se ia la cunoștință, avizându-se Consistoriul Orădan, să raporteze la proxima sesiune sinodală: că oare asigurarea împrumutului ipotecar de 4000 cor. dat din fondul protopresbiteral dela „Peșteș“ corespunde și întru cât dispozițiunilor §-lui 135 al Statutul organic și regulamentului sinodal pentru administrarea fondurilor.

Nr. 29. Cu privire la rapoartele Consistoriilor dela Arad și Oradea-mare în afacerea speselor de investigare ordinară prin Sinod în chestia de protest contra alegerilor de deputați sinodali, comisia propune, și Sinodul enunță următorul concluz:

Când Sinodul eparhial, în caz de protest contra vre unei alegeri, ar dispune cercetare, Consistoriul

concernent e dator să anticipe spesele recerute din rubrica de esmisiuni a vre-unui senat al său, cari spese se vor restitui prin protestatori, dacă protestul s'ar afla nemotivat, ori prin aceia, cari vor fi aflați vinovați de abuzurile încriminate, având Consistoriul să urmeze în conformitate cu dispozițiunile regulamentului disciplinar în vigoare.

Nr. 30. Aceeași comisiune cetind raportul special al Consistoriului din Arad și constatând, că Sinodul și-a petrecut competența, când prin concluzul său Nrul 85/914 — cu abatere dela statutele existente, — a votat unui preot ajutoriu de 300 cor. din fondul diecezan pentru ajutoarea preoțimei române gr.-or. din dieceza Aradului — propune, și

Sinodul ia aceasta la cunoștință.

Nr. 31. Raportul Consistoriului din Arad: asupra cererii Consistoriului orădan, susținute la metropolie în scopul revizuirii împărțirii cercurilor electorale pentru Sinod,

Se restituie Consistoriului din Arad, pentru înaintare la Prea Ven. Consistoriu metropolitan.

Nr. 32. Urmează referada comisiunii bisericești asupra raportului general al Consistoriului din Arad ca senat strâns bisericesc, de pe anul 1914. Referentul Mihaiu Lucuța cetește acest raport și la propunerea făcută

Se ia în general la cunoștință, și se dispune tipărirea lui ca adnex la protocol sub litera C.

Nr. 33. Referitoriu la conviețuirile nelegiuite constatând comisia, că numărul părechilor concubinate în asemănare cu cel al părechilor cununate este mai mare de 10%, propune, iar Sinodul enunță următorul concluz:

Consistoriul să-și îndrume organele subalterne, să execute cu toată conștiențiozitatea și pe viitor dispozițiile luate dejă.

Nr. 34. Referitoriu la sectari, comisia propune și

Sinodul avizează Consistoriul, să reîmprospeteze dispozițiile din anii precedenți, și prin organele sale să controleze executarea lor.

Nr. 35. Referitoriu la alfabeți și analfabeți comisia propune și

Sinodul încuviințează, ca aceste date statistice să le culeagă în viitor senatul școlar, și să le cuprindă în raportul său general.

Nr. 36. Referitoriu la vizitațiunile canonice întreprinse de P. S. Sa DI Episcop diecezan în anul 1914 pe teritoriul Consistoriului din Arad, propune și

Sinodul și de astădată exprimă P. S. Sale profunda sa mulțumită pentru zelul apostolic dovedit în această afacere.

Nr. 37. Se cetește raportul general al senatului strâns bisericesc dela Consistoriul din Oradea-mare pe a. 1914. Comisiunea propune și

Sinodul ia în general raportul la cunoștință și dispune tipărirea lui ca adnex la protocol sub litera D., iar referitoriu la vizitațiunea canonică făcută de Preasfinția Sa pe teritoriul aceluia Consistoriu se enunță concluzul de sub Nr. 36.

Nr. 38. Referitoriu la alfabeții și analfabeții de pe teritoriul Consistoriului din Oradea-mare, comisiunea propune și

Sinodul decide: ca concluzul adus la raportul Consistoriului din Arad în acest obiect, să se estindă și asupra acestui raport.

Nr. 39. Referitoriu la datele despre întreținerea dotațiunii preoțești din vistieria statului, comisiunea propune și

Sinodul enunță: că de astădată să se elimineze, iar pe viitor să nu se mai susceapă în raport aceste date.

Nr. 40. Urmează referada comisiunii episcopice asupra raportului general al Consistoriului din Arad, ca senat episcopesc, pe anul 1914. Referentul Dr. Aurel Lazar cetind raportul propune și

Sinodul luându-l în general la cunoștință, dispune tipărirea lui ca adnex la protocol sub lit. E.

Nr. 41. Aceeași comisiune aflând motivată cererea Consistoriului pentru ștergerea din activele fondurilor și fundațiilor diecezane a pretenziunilor neîncasabile, precum și deteriorările din valoarea mai multor edificii și din inventariul tipografiei diecezane — propune și

Sinodul decide a se șterge din evidența activelor fondurilor și fundațiilor suma de 63734 cor. 80 fil. iar din inventariu, titulo deteriorare, suma de 7719 cor. 47 fil.

Nr. 42. Se cetește raportul Consistoriului din Oradea-mare ca senat episcopesc, despre activitatea sa pe anul 1914. La propunerea comisiunii

Raportul atât în general cât și în special se ia la cunoștință și se dispune tipărirea lui la protocol sub lit. F.

Totodată Consistoriul din Oradea-mare se îndrumă, ca să se acomodeze concluzelor 37 și 38 din anul 1914 și să înainteze raport special despre aceea: că în aruncul asupra intelectualilor, câtă sumă a preliminar din an în an, câtă a încasat și ce demersuri a făcut pentru încasarea restanței.

Nr. 43. Urmează la ordinea zilei referada comisiunii organizatoare asupra obiectelor speciale. Referentul dr. George Popa cetește raportul delegațiunii congresuale și propune, iar

Sinodul luând raportul la cunoștință decide a se suscepe în buget și pe anul curent 2000 (două mii) cor. pentru augmentarea fondului, ce servește spre acoperirea speselor în procesul pentru mânăstiri.

Nr. 44. Același raportor dr. Georgiu Popa referază afacerea disciplinară a funcționarului dr. Aurel Oltean dela Consistoriul orădan și în vederea, că prin decisul susținut de Prea Sfinția Sa Dl episcop diecezan în legătură cu concluzul

nostru Nr. 82/913. Consistoriul concernent a absolvat pe numitul funcționar de sub toate incriminările, ce i-se impută de pe timpul de nainte de întrarea sa în serviciul bisericii noastre, propune ca: afacerea să se considere de finalizată.

Față de aceasta propunere a comisiunii, deputatul dr. Romul Veliciu face contra propunere și cere a se luă următorul concluz:

1. În fața decisului Consistoriului din Oradea-mare, prin care a sistat procedura disciplinară în contra referentului ajutător Dr. Aurel Oltean, aplicat la acel Consistoriu, după ce pe de o parte cu nimic nu s'au infirmat acuzele ridicate contra aceluia referent în interpelația fostului deputat sinodal dr. Iustin Marșieu, aflătoare sub Nr. 82 a protocolului sinodului eparhial din 1913 și nu s'a produs nici chiar dovida, că numitul referent consistorial ar fi de confesiunea gr.-or. rom., Sinodul eparhial decide și îndrumă Consistoriul gr.-or. rom. din Oradea-mare, ca decisul de sub întrebare să-l inmanueze fiscului aceluia Consistoriu, — căruia nu i-s'a inmanuat, — ca acel decis să poată fi din partea dânsului apelat la Preaveneratul Consistoriu metropolitan.

2. Avându-se în vedere faptul, că Consistoriul din Oradea-mare n'a făcut nici o investigațiune asupra acuzei, că Silviu Suciul referentul ajutătoriu, aplicat la senatul episcopesc dela acel Consistoriu, ar profesă credințe contrare dogmelor sfintei noastre biserici, Preasfinția Sa Dl Episcop al Aradului ca președinte natural al Consistoriului din Oradea-mare este învitat, ca în temeiul §. 9 lit. b. din regulamentul disciplinar să ordoneze fără amânare cercetare disciplinară în contra referentului ajutător al aceluia Consistoriu Silviu Suciul, pentru delicturile cuprinse în §-ul 3 lit. a. și b., al aceluia regulament, adică: pentru necredință față de biserică, desconsiderarea și deonestarea canoanelor bisericesti, și despre rezultat să raporteze acestui Sinod eparhial la proxima sesiune.

În urma acestei contrapropuneri și în urma deslucirilor deputatului dr. Aurel Lazar ca și fisc consistorial, Sinodul decide:

Actele nefiind complete, se restituie pe calea sa Consistoriului din Oradea-mare, ca să porceadă conform §-lui 59 din regulamentul disciplinar, având decisul său a-l intimă fiscului pe lângă revers și la timpul său a raportă starea afacerii.

Fiind timpul înaintat și anunțându-se ședința proximală pe 31 martie (13 aprilie) a. c. la orele 9 a. m., ședința se ridică la orele 7 seara.

Dr. P. Cioban m. p.
notar.

Acest protocol s'a cetit și verificat în ședința comisiei sinodale de autentificare ținută la 6/19 aprilie 1915 la ora 5 după amiază.

Joan J. Papp m. p.
episcop, președinte.

Sava Raicu m. p. Petru Ionașiu m. p.

V. Beleş m. p. Dr. C. Iancu m. p.

George Popovicu m. p. Dr. Romuț Veliciu m. p.

Petru Truția m. p.

Plângerea și tânguirea filor lui Israil.

— Poem biblic în 3 tablouri. —

Sfânta Scriptură, pelângă nesecatul isvor spiritual-moral de lumină și înțelepciune, ne înfățișează și istoria unui popor, unic în felul său, pe care Provedința divină l-a făcut păstrătorul și propagatorul moștenirii spirituale a Testamentului Vechiu — ideia monoteistică și ideia mesianică —, pe al căreia fundament aveă Mesia-Hristos să așeze religiunea Noului Testament. E vorba de poporul evreesc, „Israilul cel de demult“.

Oricât de adevărat este, că misiunea acestui popor este încheiată definitiv sub raportul religios și politic de stat, totuși istoria lui a fost și va rămâne un sămân și o dovadă pipăibilă despre felul marelui, în care Provedința divină drege destinele popoarelor.

Nu ne impoartă peripecțiile propriu zis politice ale poporului și statului evreesc, deoarece însămnătatea primară a acelor a zăcut în misiunea lor *religioasă*, de a conzervă, protejă și propagă patrimoniul spiritual al Testamentului Vechiu. Sub acest raport întreagă viața socială-politică a poporului evreesc, dimpreună cu tragicele sale peripecții și nesfârșitele suferințe publice și private, constituiesc numai elementul accesoriu al economiei divine, săvârșită în Israil cel de demult. Deci, sub raportul moral, avem nu numai titlul de drept moral, ci și datorința, de a vedea în tragedia acestui popor un exemplu de justiție divină, cum adevărat Mâna pedepsitoare alui Dumnezeu surpă și destramă nu numai indivizi, ci și popoară întregi, când aceia se împotrivesc voinței lui Dumnezeu.

E caracteristic, că, de fapt, nici un popor din câte a cunoscut v'odată istoria, nu a avut o menire mai aleasă; dar totodată nici trecut, atât de bogat în peticiniri de un dramatism sguduitor, și în reculegeri, mai neînțelese de mintea omenească, din pulberea nenorocirilor și a umilirii, ca tocmai poporul evreesc al T. V. Tocmai prin acest miraculos sămân încă se probează chemarea sau „alegerea“ sa sfântă de odinioară, după cum prin acelaș sămân, poporul evreesc va rămâne *tipul mântuirii*, pentru indivizii și popoarele cari conlucră, dar și *tipul pierzării*, pentru ceice — fie indivizi, ori popoară întregi — resping grația divină și se împotrivesc legilor și orânduielilor dumnezeiești.

În consonanță cu acest principiu, s'a aranjat poemul biblic de mai jos, însoțit de lămurirea de față a intențiunilor noastre.

De aceea, în acest poem am căutat să prindem un tipic fragment din sufletul poporului evreesc și să redăm din viața lui o scenă caracteristică, folosindu-ne pe de-a'tregul de expresiuni biblice din Testamentul Vechiu (Titlul încă e împrumutat din prociului Ieremia 3. 21).

Acțiunea, ce o redăm se potrivește mai bine în epoca Macabeilor, eroi regilioși și naționali ai Evreilor.

Pe atunci Evreii de odinioară decăzuseră pe toată linia.

Religiunea lor, care le crease instituțiuni sociale-politice nemaipomenite până atunci, — prin a căroră mijlocire poporul evreesc se ridicase la o însemnătate și glorie specială —, își perduse farmecul, pe care-l avuse odinioară asupra conștiințelor indivizilor, ca și asupra conștiinței publice, și se scufundă în necredință, ori începe a se perde în rătăcirile formalistice, din cari a răsărit mai apoi școala farizeilor iubitori de forme și omoritori de înțeles.

Statul lor național, întemeiat pe principiul teocratic, în sensul căruia propriu zisul și supremul Dominitor peste Evrei eră însuși Dumnezeu, se restornase din temelie. Demoralizarea, sub raport religios, a poporului și zavistiile sociale-politice, răsărite din anarhia morală și din râvna *oamenilor* de a se ridica în tronul regal și de a-i guvernă *fără* Dumnezeu pe Evrei, atraseră împărțirea țării sub două dinastii independente și mai apoi, pe rând servitutea babilonică, siriană, și Romană.

Ierusalimul, centru religios și politic al Evreilor, ajunge risipit. Mărețul Templu din Ierusalim, care simboliză Tronul lui Dumnezeu și eră mărturia vie a gloriei unui popor temător de Dumnezeu mai nainte, ajunge acum jefuit, distrus chiar, apoi rezidit, pentru că mai târziu s'ajungă din nou profanat. Puternicii zilei vor să desființeze nu numai conștiința politică, ci și pe cea religioasă, a poporului evreesc: se încep mai întâi ademenerile, după aceea formale perzeuții religioase. Poporul înfrânt prin jugul sclăviei, își uită legea și limba, începe a aduce jertfe idolilor... Numai singur Dumnezeu mai eră în stare să împedee pe Israil a se desființă *înainte* de ce și-ar fi împlinit misiunea spirituală de pregătitor al creștinismului.

Mijlocul, prin care a lucrat Dumnezeu spre acest scop, a fost *profetismul*. Absolut covârșitoarea preponderanță numerică a prorocilor ridicați de Dumnezeu în Israil, cade tocmai în epoca de otală decadență morală și de subjugare politică a Evreilor.

Numai profetii — cari și ei, de multe ori, au fost martirizați de concetățenii lor evrei, — mai fură în stare să facă a tresări și a reînvia, la intervale, vechia conștiință despre demnitatea morală sfântă a lui „Israil cel de demult“.

În o atare epocă —, de totală decadentă, printre ale căreia uriciuni se stingea acum chiar și profetismul, d. ex. în pragul pășirii Macabeilor, vr'o 170 ani înainte de Hristos — este a se potrivi și acțiunea, fictivică în o parte a sa, din poemul nostru biblic.

Poporul, adunat înaintea porții cetății — locul adunărilor publice la Evrei —, lamentează sub jugul sclăviei; s'ar revoltă — n'are putere de voință și energia faptelor, ci, după tipicul ce i-a pricinuit decadentă religioasă și politică, se revoltă — în contra lui D-zeu.

Preotul, sclav și el, zădarnic își face datoria de a chema obștea la datorința aducerii aminte de Dumnezeu părinților săi. Numai intervenirea directă alui Dumnezeu mai este în stare să cutremure și să desghiețe sufletul evreului cerbicos din fire și demoralizat în servitute. Numai puterea de a face semne și minuni și speciala asistență alui Dumnezeu, redată preotului evreesc, însoțite de intervenirea spontană a profetismului: mai sunt în stare de a electriza conștiința adormită și să împrumute voințelor puterea de a se întoarce spre Dumnezeu și puterea faptelor de apărare în fața dușmanilor.

În aceasta stare psihică ni-se prezintă poporul evreesc în epoca Macabeilor, cari au reînviat timpurile de ferbinte râvnă pentru legea părinților și pentru prosperarea națională, și au readus Evreilor pe o durată mai lungă de un veac (187—63. în. de Hr.) o fărîmătură din gloria religioasă și națională de odinioară...

Astăzi, când toată lumea trăiește zilele celei mai negre uitări de Dumnezeu și de sfidare a legilor Lui; când lumea se încruntă în sângele milioanei nevinovate — așa credem — este timpul cel mai potrivit, de a reliefa o clipă critică din viața tipicului popor evreesc, și de a o pune în vederea celor ce L-au uitat, sau poate nici nu L-au cunoscut cu adevărat pe D-zeu.

Să-și mai aducă lumea aminte de Dumnezeu și de deviza, întemeiată pe învățământul biblic:

Prin credință — la biruință!

*

Va urmă.

Alcoolul sleiește forța de rezistență a soldatului.

Într'o țară cu serviciul militar obligatoriu, când orcine are rude și prieteni mai apropiați sau mai îndepărtați sub drapel, interesul pentru armată e așa de general că, odată cu tratarea chestiunii influenței spiritoaselor asupra puterii de muncă, să se pună și întrebarea:

Oare vechiul obicei de a consuma băuturi alcoolice are vreo influență vădită și asupra energiei militare?

Pentru a trata mai profund această chestiune nu ajunge să cercetăm în istorie dacă s'au luptat vreodată armate din cari una consumă alcool, pe când cealaltă eră mai mult sau mai puțin abinentă și, dacă cea abinentă a fost biruitoare, să tragem imediat concluzia că puterea mai mare de muncă se atribuie numai cumpătării. Elementele cari compun superioritatea unei

armate sunt atât de variate, influența unui fapt se poate urmări așa de greu, că e nevoie de cea mai mare precauție.

Și, de altfel, e foarte nesigur să cercetezi istoria într'o anumită chestiune, după cum se poate face erori când vrei să dovedești prin statistică o părere dinainte concepută.

Când însă e vorba de chestiuni discutate de toată lumea cu aprindere, cari sunt urmărite cu interese de multă lume, trebuie să se evite orice idei preconcepute.

Pentru a ajunge la lumină trebuie să ne ferim de a lua ceva ca dela sine dovedit, ci trebuie cercetat cu toată obiectivitatea, întru cât activitatea militară e influențată de alcool.

* * *

Mai întâi, trebuie să vedem și să constatăm mai de aproape ce trebuie să înțeleagă prin „puterea de acțiune militară“.

Tânărul recrut trebuie învățat mai întâi să-și stăpânească mai bine corpul ca până acum, și aci trebuie să se observe ca să nu se exerseze numai unele grupuri de mușchi, ci întreaga musculatură trebuie întărită de o potrivă. Contrar antrenărilor sportive cari caută să obțină o energie maximă la unități, și de aceea se fac numai un scurt timp, dar atunci foarte intensiv și unilateral, educația militară are de scop să perfecționeze un material ales și sănătos, dar foarte variat.

Activitatea corporală la care tinde să ajungă nu e o unică activitate maximală, ci e vorba de activității îndelungate cu o desfășurare de putere mare.

Aceste activități prelungite trebuie să poată fi executate de toți fără o sleire considerabilă a puterii. De aceea cerințele merg crescând cu încetul și după un anumit plan, până ce cu manervele dela sfârșitul anului de serviciu s'a ajuns la gradul cel mai înalt dorit al exercițiului. Uneori e nevoie să se ceară o efortare mai mare. Mai ales la război conducătorul va trebui să încordeze conștient puterile trupei până la limita extremă, nu va trebui să dea înapoi nici față de un număr oare care de victime.

Mână în mână cu educația corpului trebuie să meargă și educația forțelor intelectuale și ale voinței. Soldatului nu i se dau cunoștințe importante numai în oarele de instrucție; ceea ce se urmărește e o apercipiune repede și o mare vioiciune intelectuală. Ce deosebire e între recruții abia înrolați și o trupă exercată! Câtă moleșire, înclinație la trândăvie și lăncezire trebuie înlăturată, câtă osteneală trebuie cheltuită pentru a însuși soldatul ceea ce însemnează spiritul militar.

* * *

După cum cultivarea intelectului e o învățătură esențială a trupei, tot așa e și întărirea voinței.

Se aude mult vorbindu-se de „supunere oarbă“ și cu asta se înțelege ca soldatul să nu aibă nici un drept personal pentru a lua o hotărâre, ci trebuie să se supună fără gândire și fără voință proprie ordinului primit. Cine trăiește viața trupei nu va pricepe cum poate disciplina militară să pretindă așa ceva. De sigur că în urma unui ordin primit toți vor trebui să facă cu aceeași precizie ceea ce li se cere, chiar dacă să pare că ar fi niște mașini; dar noțiunea disciplinară nu se rezumă în aceasta. Aceasta constă mai mult în voința fermă, care face pe soldat de a-și îndeplini datoria ziua și noaptea fără a ține seama de intemperii sau de alte neajunsuri. După cum infirmiera trebuie să aibă o voință puternică ca să nu se lase să fie copi-

leșită de oboseală noaptea la patul bolnavului, tot așa trebuie să se infiltreze și soldatului o mare tărie de voință.

În războiul actual se pretinde dela voință cu mult mai mult ca mai înainte. Vremea când odată cu asfințitul soarelui se încheie și ziua de luptă, a trecut. Trebuie socotit cu eventualitatea ca soldatul să stea zile îndelungate pe linia de bătae în luptă cu un dușman pe care nu-l vede decât puțin sau de loc, gata la fiecare moment să înainteze. Dar soldatul nu trebuie să întâmpine primejdiile numai pasiv; cu toate încercările mari trupești și sufletești el trebuie să-și păstreze puterea de încordare și deciziune care îl face apt de o acțiune independentă. Cel mai înalt simț al datoriei nu trebuie să-l părăsească nici un moment, trupeii trebuie să-i fie insuflată o înaltă forță etică, ca ea să poată înfruntă cu succes toate asalturile luptei și să gonească pe dușman din poziția sa.

* * *

Acum să ne întrebăm cum influențează alcool în toate aceste însușiri ce se cer unei trupe.

Răspunsul e foarte ușor de formulat.

Nimeni nu contestă azi că consumarea regulată de alcool, că abuzul de băuturi spirtoase e o adevărată ruină a tuturor acelor factori. Un bețiv nu poate nici de cum să păstreze acele înalte calități fizice, intelectuale și morale, cari sunt absolut necesare soldatului. Timpurile, când cu toată influența alcoolică se puteau executa lucruri mari sau cel puțin însemnate, au trecut, dacă au existat vreodată.

Tochmai relative la cea mai obișnuită sforțare militară, și anume marșul, avem foarte interesante amănunte expuse de Hiller Hiller a luat rapoartele dintre 1889 și 1800 despre cazurile de insolatie survenite în armată și le-a cercetat cu atențiune din diferite puncte de vedere. Pe noi ne interesează ceea ce spune el despre factorii predispuștori.

Dintre 668 cazuri sunt 435 la cari se expun cauzele cari au înlesnit povocarea insolatiei. La 435 cazuri se citează 517 cauze. La 120 din ele cauza a fost că oamenii pierduseră obiceiul exercițiilor militare (rezerviști, glotași, auxiliară).

De 76 de ori s'a dovedit consumarea nemăsurată de alcool a fost cauza predispuștoare. Tot atât de de pernicioasă e influența stărilor recente de boală, aceasta a fost de 74 ori cauza insolatiei. Primejdia abuzului de băuturi alcoolice e evidentă.

Alcoolul are o influență preponderantă și în felul cum se termină boala: dintre bolnavii de insolatie 329 erau de așa zisa forma asphyctică; dintre aceștia au murit 23. Între ei erau 19 rezerviști concentrați pentru manerve, dintre cari 11 suferau de obezitate, pe când la alți 7 rezerviști sfârșitul mortal a fost cauzat de slăbiciune ori degenerarea inimii pe urma unei influențe acute ori cronice de alcool. Între ceilalți 4 morți de insolatie mai erau un lucrător dedat beției.

Cifrele date ne arată că lipsa de antrenare rivalizează cu abuzul de alcoolice pentru povocarea celei mai rele boale a marșului, insolatiei.

Sfârșitul boalei depinde aproape cu totul de starea inimii, care e mult periclitată de intoxicarea cronică cu alcool.

Când se adună însă mai multe cauze predispuștoare, ceea ce se întâmplă adeseori la concentrarea contingentelor mai vechi, atunci survenirea boalei e foarte mult favorizată și sfârșitul nenorocit e foarte probabil.

În aceste cazuri tragice victimele erau oameni la cari se putea dovedi influența alcoolului; ori că avusese loc un mare abuz o singură dată, sau era o intoxicare cronică care a îmbolnăvit inima. Dar se poate merge și mai departe. Cercetând rezultatele experiențelor fiziologice asupra alcoolului vedem că și la cantități mici, cari n'au produs încă nici o amețală și nici n'au cauzat o schimbare în mușchii inimei, care să se poată dovedi anatomicește, spirtoasele tot creează o diminuare în puterea de muncă. Așa că trebuie să atribuim în general alcoolului o influență dezastruoasă la suportarea oboselilor și de aceea socotim periculoasă consumarea cât de minimă a alcoolului înainte de muncă corporală ori în timpul ei și recomandă evitarea lui ca absolut necesară.

În legătură cu aceasta trebuie să se observe ca în ajunul unor oboseli mari să se ordone ca trupele să se culce de vreme, să se interzică consumarea băuturilor alcoolice, ca să nu se permită luarea cu sine de băuturi spirtoase în timpul exercițiilor.

Alcoolul în afară de cazarmă.

Întocmai ca energia fizică și aceea psihică e influențată în rău prin consumarea alcoolului. În țările unde rachiu e o băutură răspândită, criminalitatea e mare. Pentru că prin alcool se distrug multe din principiile de morală, în acele țări sentimentul de cinste și conștiința de drept slăbese mult.

În Germania, de pildă, alcoolismul era foarte răspândit în armată, și a trebuit intervenția energetică a înaltului comandament pentru ca să se pue stavilă primejdiei, în momentul mobilizării. Spre a se vedea efectul dezastruos al alcoolului pentru organizația militară, vom releva că într'unul din anii din urmă, din 2765 delictelor și crime săvârșite de militari în armata germană și deferite consiliilor de războiu, 323, a ică 11,6 la sută, au fost comise în stare de beție. În același an s'au pedepsit, în marina germană, 324 cazuri de nesupunere; din acestea 65, adică 20,1 la sută, erau datorite beției.

* * *

Dacă în interiorul cazarmii nu poate fi vorba de un abuz de băuturi alcoolice, trebuie totuși să se recunoască că și azi încă e foarte răspândit obiceiul ca, în zilele de sărbătoare, în afară de cazarmă, soldatul să ciocnească prea des. Dovadă peremptorie în această privință o avem în faptul că tocmai Duminica și sărbătorile sunt mai numeroase delictete și criminale comise de militari.

De aceea trebuie salutate ca foarte utile pentru armată încercările de a se procura tot mai mult soldatului și în afară de cazarmă prilejiul de a se recrea în localuri unde băutura nu e ținta principală sau chiar singura țintă. E aproape de muntea omului că asemenea instituțiuni sunt privilegiate cu oarecare rezervă tocmai de acei pentru sunt create, căci se poate naște ușor credința că se intenționează de a se întrebuiți timpul liber, și așa mic, pentru scopuri de serviciu.

De aceea se recomandă de a nu se face pe soldați să simtă o constrângere și de a avea încredere că atracția acestor localuri va crește uai mult când va exista libertate deplină.

Casele soldaților cu serile lor distractive, unde omul poate vedea că și fără alcool poate să domnească veselia, au un larg câmp de activitate socială; se pun speranțe mari în înmulțirea lor.

După silințe mari de a se creă cămine proprii de recreațiune pentru diversele categorii sociale, se poate spera ca obiceiul atât de răspândit încă de a se căută districție numai în cărciume va dispărea cu încetul.

Ne rezumăm:

Abuzul alcoolicelor nu e compatibil cu mare putere de activitate militară. El micșorează energia corporală și cea intelectuală și poate deveni o primejdie pentru menținerea disciplinei.

În armată, în timp de pace, nu e vorba de o însemnată consumare cronică de alcool.

Aceasta e mai mult la rezerviștii concentrați pentru manerve, decât la trupele active.

Propaganda dusă prin scris și vorbă, luptă dusă de întreaga activitate educatoare a serviciului militar contra abuzurilor cu spiritoasele, au dat roate bune în armatele din țările unde e de mult pornită campania antialcoolică.

Prin lazarete numărul suferinșilor de intoxicație alcoolică a scăzut tot mai mult, la mai puțin de a cincea parte.

Cazarma ca factor de luptă antialcoolică.

Serviciul militar fiind obligatoriu, armata e expresiunea voinței și puterii de rezistență a însăși națiunii, și de aceea trebuie ca armata să fie în totdeauna plină de vlagă, spre a putea servi cu folos patria și neamul.

În primul loc avem datoria de a feri armata de primejdia alcoolismului. Virtutea aceasta a abstenenței trebuie practică încă din timp de pace. Ea însă va aduce roade bune și atunci când soldatul care se întoarce acasă dela serviciul militar în timp de pace va fi învățat în armată să aibă groază de alcool. Soldatul liberat va deveni un agent de propagandă antialcoolică în familia sa, în satul lui.

Punem mare nădejde în această școală a marilor virtuți patriotice ce e armata, dela ea așteptăm mântuirea în bună parte de pacostea alcoolismului. Dar pentru ca armata să poată răspunde la această înaltă menire socială, se cere:

1) Băuturile alcoolice trebuie șterse din alimentarea armatei și înlocuite cu cafea, ceaiu, cacao, siropuri de fructe, băuturi aromatice dulci, și altele similare;

2) Băuturile alcoolice trebuie gonite odată pentru totdeauna din cazărmi, așa dar și din cantine, carii ar trebui în viitor să fie administrate de însăși soldați, sub controlul superiorilor lor. Consumarea de băuturi alcoolice să fie strict interzise și la marșuri și exerciții; asemenea băuturi nu vor fi luate nici în bidonul de campanie;

3) Cantinierii și cantinierele n'au voie să vândă astfel de băuturi;

4) În sălile locuite de soldați să fie exduse tablo-uri antialcoolice. În cursurile educative și instructive militare să se explice cu insistență pericolul consumării alcoolului și scrieri în această direcție să se împartă soldaților. Din instituțiunile educatoare militare băuturile alcoolice trebuie îndepărtate, pentru orice ocazie;

5) Înființarea de săli de recreațiune și cetire, prilej de jocuri atletice și alte distracțiuni similare pentru soldați, ca prin acest fel de plăceri mai nobile să fie îndepărtați dela consumarea băuturilor alcoolice;

6) Alcoolul nu va putea fi recomandat decât de medic ca remediu absolut medical, în cantitate bine precizată și numai atunci când nu poate fi înlocuit, prin alte droge;

7) Medicii militari și ofițerii să dea soldaților pilda cea bună în practicarea antialcoolismului și cel mai nemerit prin fondarea de societăți antialcoolice și înlesnirea fondării acestora printre soldați, după exemplele din armata anglo-indiană și suedeză.

Feriți soldatul de alcool.

Medicul general Rudeloff, într'un discurs ținut cu cu puțin înainte de izbucnirea războiului, la un congres antialcoolic, a conchis astfel:

Abuzul cu băuturile alcoolice nu numai că slăbește trupul și spiritul, ci mai nimicoște simțul de datorie și de cinste, respectul față de părinți și de superiori, dragostea de patrie și dinastie, și un soldat lipsit de aceste virtuți nu poate fi nici odată un bun soldat.

Generalul baron de Bissing, actual guvernator al Belgiei, în alocuțiunea ținută trupelor corpului VII de armată, a rostit aceste cuvinte, vorbind de ravagiile alcoolului:

Se înțelege dela sine că puterea de muncă și de rezistență sunt mult slăbite prin consumarea alcoolului. În aceste timpuri serioase e nevoie de toată puterea fiecărui soldat. Cine contribuie la scăderea ei, vatămă interesese obștești și păcătuiește față de patrie, căreia — acum mai mult ca ori când — îi aparțin toate energiile.

Viceamiralul Laus, șeful primei escadre germane din Marea Nordului, își încheie astfel un ordin de zi către oamenii de echipaj ai vaselor de sub ordinele sale:

Războiul acesta, odată cu schimbarea valoarei tuturor valorilor, va ajuta și la victoria antialcoolismului.

Concluzia unei conferințe a fostului ministru german Recke, la un congres antialcoolic ținut la Moenter în 1905:

Dacă s'ar izbui să se stăvilească abuzul de băuturi spirtoase, dacă s'ar ajunge astfel să se reducă numărul criminalilor și să se slăbească puterea de distrugerea a tot felul de boli, aceasta ar fi cel mai mare câștig la care poate râvni o națiune: să păstreze intacte toate resursele sale — materiale, fizice și morale — să aibă finanțe bune și o armată viguroasă.

Strigătul de alarmă al academiei de științe din Paris.

O cărciumă la 82 locuitori în Franța, pe când în Suedia e una la 15,000 locuitori.

La Academia de științe din Paris d-l Gilbert Ballet a cetit în numele comisunii speciale a doctei adunări un raport în care arată ce primejdie e alcoolul pentru rasa franceză și opune trista cifră mijlocie de o cărciumă la 82 locuitori în Franța, față de o cărciumă la 1.380 locuitori în America sau chiar la una la 15,000 în Suedia.

Legea pentru interzicerea absintului e un act pentru care Parlamentul trebuie felicitat, dar activita-

tea lui nu trebuie să se oprească aici și momentul de față pare favorabil unei întinderi vădite a luptei contra alcoolului. D-l Gilbert își termină raportul expunând o serie de propuneri asupra cărora Academia va trebui să se pronunțe. Iată textul lor:

Academia emite dorința:

1) De ase institui o suprataxă și o regulamentare pentru fabricarea și vinderea tuturor aperitivelor conținând esențe și chiar pentru acele cu baza de vin trecând de 23 grade;

2) Parlamentul să ia dispozițiunile necesare pentru a reduce scurt timp și în chip notoriu numărul debitelor;

3) O lege se interzică vinderea, în afară de restaurante, a spirtoaselor, a licherurilor și aperitivelor, altele ca acelea cu baza de vin de mai puțin de 23 grade și neconținând esență și altfel ca accesorii ale hranei;

4) Să fie interzis, sub aspre pedepse, de ase servi în debite, de orice natură ar fi ele, băuturi alcoolice femeilor sau copiilor singuri sau însoțiți de părinții lor;

5) Să se desființeze privilegiile distileriiilor de rachiu;

6) Să nu se recunoască susceptigile de reclamare pe calea judecătorească datoririile făcute prin cumpărare pe credit a alcoolului în detaliu.

În afară de acestea, Academia atrage atenția autorităților publice asupra necesității de a lua dispozițiuni indisponzabile pentru a asigura respectarea legilor sau decretelor privitoare la consumarea băuturilor alcoolice: ea cere aplicarea legii privitoare la beția publică, din nefericire dată uitării și la nevoie făcând apel la concursul Ligei Naționale Antialcoolice.

Ea mai arată ce importantă ar avea, în timpul de față, de a se inspecta aglomerațiunile militare ale teritoriului unde sunt adunați soldați valizi, convalescenți sau răniți, pentru a se asigura dacă o toleranță rău înțeleasă nu expune pe acești soldați la gravele inconveniente ale alcoolismului și beției.

Aviz.

Incassarea taxelor restante pe an. 1914 dela membrii Asociațiunii.

Avem onoare a aduce la cunoștință on. membri ai „Asociațiunii“, că biroul acestei instituțiuni a început să expedieze zilele aceste celor în restanță cu achitarea taxei pe anul 1914 *chitanțele* (biletele de legitimare) pe anul trecut.

Acest mod de încassare a taxelor restante, practicat de toate societățile culturale din țară și de pretutindeni și practicat de 20 de ani și la Asociațiune, este, credem, mai justificat în acest an decât în toți anii de până acum. Pentrucă, precum se știe, Asociațiunea se susține numai din taxele dela membri, și atât în anul 1914 cât și în anul de față împrejurările fiind excepționale și neputându-se ținea adunările cercuale ale despărțămintelor, iar în unele despărțăminte fiind mobilizați directorii și casierii, — nu s'au putut încassa nici taxele prin organele despărțămintelor.

Rugăm deci pe toți domnii membri ai Asociațiunii, pe cari îi privește acest aviz, să primească *chitanțele* și se achite taxa restantă pe anul trecut.

În chipul acesta i se va face posibilă Asociațiunii continuarea lucrării sale culturale în mijlocul poporului nostru, — lucrare care e dependentă de maritimozitatea și generozitatea membrilor cari timp de 54 de ani nu

au încetat să sprijinească această instituțiune cu obolul lor, ridicând-o din an în an până la treapta pe care se află astăzi și de unde, cu toate împrejurările grele de astăzi, datorința au a o ajuta să se avânte tot mai sus.

Biroul „Asociațiunii“.

CRONICA.

Slujbă pentru prinzoneri. La cererea comandantului detașamentului de prinzoneri ruși în Lugoj s'a oficiat duminică după amiază în Biserica mare gr.-orientală din Lugoj vecernie, asistând toți prinzonerii ruși. Din considerante de ordine nu s'a admis alt public. Dar nenorociții prinzoneri au umplut vasta biserică. A oficiat părintele Dr. Mihaiescu, care la sfârșitul slujbei a adresat niște cuvinte părintești auditorului, cari au fost traduse apoi rusește de un Român basarabean. Mișcător a fost momentul când la sfârșit au cântat vre-o cincisute de glasuri de treiori „Hristos a înviat!“ pe rusește. Mulți din ei au fost acum după 9 luni de războiu pentru întâiași dată în biserică. Venirea la biserică a „Rușilor“ s'a răspândit ca fulgerul prin oraș și fiind duminică d. m. s'a adunat public imens în fața bisericii ca să-i vadă. Dela biserică până în piață și de aici peste pod a trecut lungul convoi literalmente printre zid de oameni. Întâmplarea a voit ca tocmai când ieșea convoiul din biserică să plece un grup de ai noștri spre câmpul de luptă și grupul, care venia cântând a trebuit să se oprească și să aștepte până ce trec „Rușii“. Mulți din public lăcrimau privind la chipeșii Ruși și gândindu-se la „ai noștri“ ajunși prinzoneri prin cele depărtate meleaguri rusești și siberiene.

Căițe (căciuli) preoțești

pentru scutirea capului la serviciul în liber pre- cum și potcapii, se pot comandă la

Librăria diec. din Arad.

Bucata, din catifea, costă 7 cor. iar din stofă 5 cor.

Potcapia, din catifea 7 cor.

La comande e a se indica măsura capului.

Propise (Corecte) de examen
à cor. 1-30 suta plus 30 fileri porto postal
se găsesc de vânzare la Librăria diecezană
din Arad.